

इरिम्बिठिः काण्वः। इन्द्रः। गायत्री।

प्र स॒म्राजं च॑र्षणीनामिन्द्रं॑ स्तोता॒ नव्यं॑ गी॒र्भिः। नरं॑ नृषाहं॒ मंहिष्ठम्॑॥ ८.०१६.०१

नरम्- नेतारम्। नृषाहम्- शत्रुवभिभावुकम्। मंहिष्ठम्- अतिशयेन दातारम्। इन्द्रम्। स्तोता।

नव्यम्- अभिनवम्। गीर्भिः- वाग्भिः। प्र- प्रकर्षेण स्तौति ॥१॥

यस्मिन्नु॒क्थानि॑ रण्यन्ति॒ विश्वानि॑ च श्रव॒स्या। अ॒पामवो॑ न स॒मुद्रे॑॥ ८.०१६.०२

अपाम्। अवः- ऊर्मिः। समुद्रे- अण्वि। न- इव। यस्मिन्। उक्थानि- मन्त्राः। रण्यन्ति- रमन्ते।

विश्वानि- सर्वाः। श्रवस्या- श्रुतयः। च। रमन्ते ॥२॥

तं सु॒ष्टुत्या॑ वि॒वासे॑ ज्येष्ठ॒राजं॑ भरे॒ कृत्तुम्। म॒हो वा॒जिनं॑ स॒निभ्यः॑॥ ८.०१६.०३

ज्येष्ठराजम्- मुख्यं दीप्यमानम्। भरे- युद्धे। महः- महतः। कृत्तुम्- कर्तारम्। सनिभ्यः- धनेभ्यः।

वाजिनम्- गतिशीलम्। वज गतौ ॥३॥

यस्यानू॒ना ग॒भीरा॑ मदा॒ उर॒वस्तरु॑त्राः। ह॒र्षुमन्तः॑ शूर॒सातौ॑॥ ८.०१६.०४

यस्य। मदाः- हर्षाः। अनूनाः- अन्यूनाः। गभीराः- गम्भीराः। उरवः- विस्तीर्णाः। तरुत्राः-

तारकाः। शूरसातौ- युद्धे। हर्षुमन्तः- उत्सुकाः ॥४॥

तमि॒द्धनै॑षु हि॒तेष्वधि॒वाकाय॑ हवन्ते। येषा॒मिन्द्र॒स्ते ज॑यन्ति॥ ८.०१६.०५

हितेषु- वृत्रैः निहितेषु पिहितेषु। धनेषु गोषु चिद्रश्मिषु। तम्- अमुम्। अधिवाकाय हवन्ते-

श्रुतिभिराह्वयन्ति। येषां पक्षे। इन्द्रोस्ति। ते। जयन्ति ॥५॥

तमि॒च्च्यौलै॒रार्य॑न्ति॒ तं कृ॒तेभिश्च॑र्षणयः। ए॒ष इन्द्रो॑ वरि॒वस्कृ॑त्॥ ८.०१६.०६

तम्। चर्षणयः- प्रजाः। च्यौलैः- प्रोत्साहनैः। कृतेभिः- कर्मभिः। आर्यन्ति- पूजयन्ति। एषः-

अयम्। इन्द्रः। वरिवस्कृत्- श्रेष्ठकृत् ॥६॥

इन्द्रो ब्रह्मेन्द्र ऋषिरिन्द्रः पुरु पुरुहूतः। महान्महीभिः शचीभिः ॥ ८.०१६.०७

इन्द्रः। ब्रह्म- मन्त्रः। इन्द्रः। ऋषिः- मन्त्रद्रष्टा। इन्द्रः। महीभिः। शचीभिः- प्रज्ञाभिः। महान्- महात्मा सन्। पुरु- बहुधा। पुरुहूतः- बहुभिराहूतः। ॥७॥

स स्तोम्यः स हव्यः सत्यः सत्वा तुविकूर्मिः। एकश्चित्सन्नभिभूतिः ॥ ८.०१६.०८

सः। स्तोम्यः- स्तुत्यः। सः। हव्यः- आह्वातव्यः। सत्यः। सत्वा- महासत्वः। तुविकूर्मिः- बहुकर्मा। एकः। चित्- एव। सन्- भवन्। अभिभूतिः- शत्रूनभिभवति ॥८॥

तमर्केभिस्तं सामभिस्तं गायत्रैश्चर्षणयः। इन्द्रं वर्धन्ति क्षितयः ॥ ८.०१६.०९

चर्षणयः- मन्त्रद्रष्टारः। क्षितयः- मनुष्याः। तम्। अर्केभिः- ऋग्भिः। गायत्रैः सामभिः। वर्धन्ति- वर्धयन्ति ॥९॥

प्रणेतारं वस्यो अच्छा कर्तारं ज्योतिः समत्सु। सासहांसं युधामित्रान् ॥ ८.०१६.१०

वस्यः- सम्पदः। अच्छा- अभिलक्ष्य। प्रणेतारम्- प्रापयितारम्। समत्सु- युद्धेषु। ज्योतिः- पणिभिराच्छादिता गाः। कर्तारम्- विमुञ्चन्तम्। युधा- युद्धेन। अमित्रान्- शत्रून्। सासहांसम्- अभिभवितारं स्तुमः ॥१०॥

स नः पप्रिः पारयाति स्वस्ति नावा पुरुहूतः। इन्द्रो विश्वा अति द्विषः ॥ ८.०१६.११

सः। पप्रिः- पूरकः। स्वस्ति- क्षेमेण। नावा- प्लवेन। पुरुहूतः- बहुभिः साहाय्यायाहूतः। इन्द्रः। विश्वा- सर्वाणि। द्विषः- द्वेषभावनानि। नः- अस्मान्। अति पारयति ॥११॥

स त्वं न इन्द्र वाजेभिर्दशस्या च गातुया च। अच्छा च नः सुम्नं नेषि ॥ ८.०१६.१२

स त्वम्। इन्द्र। नः- अस्मभ्यम्। वाजेभिः- धनानि। दशस्य- यच्छ। च। गातुय- मार्गमिच्छ। च। नः- अस्मान्। सुम्नम्- सुखम्। अच्छा- अभिलक्ष्य। नेषि- प्रापयसि च ॥१२॥